

De

NUMMER 7 /// JAARGANG 89 /// 27 DECEMBER 2013

Reformatie

INSPIREREND KERK ZIJN

Welkom, vreemdeling!

Echt contact

Heer, onferm U

**Jezus' komst –
Recht en gerechtigheid op aarde**

'Heersers stoot Hij van hun troon en wie gering is geeft Hij aanzien'

COLOFON

De Reformatie verschijnt om de andere week en is een uitgave van Stichting De Reformatie.

Bestuur drs. Bernard Bos (voorzitter),
Herman Rozemuller (penningmeester)

Kernredactie drs. Bas Luiten (hoofdredacteur),
drs. Heleen Sytsma - van Loo (eindredacteur),
drs. Bram Beute, drs. Janneke Burger- Niemeijer,
drs. Peter Hommes, drs. Erik Koning,
dr. Hans Schaeffer.

Brede redactie kernredactie plus dr. Erik de Boer,
dr. Ad de Bruijne, Jan Westert

Alle stukken voor de redactie bij voorkeur per e-mail: redactie@dereformatie.nl.
Eventueel per post naar Redactie De Reformatie, Fontanalaan 3, 5624 KN Eindhoven. Alles wat met (abonnementen)administratie te maken heeft naar info@dereformatie.nl of per post naar De Reformatie, Postbus 89, 7730 AB Ommen.

Opmaak IDD concept.communicatie.creatie | www.idd.nu

Druk Kon. BDU Grafisch bedrijf

Administratie

De Reformatie, postbus 89, 7730 AB Ommen
info@dereformatie.nl /// tel. 0529 - 43 88 90

Advertenties

Nico Postuma, tel. 0341 - 84 21 47,
tel. 06 - 139 959 05 /// adverteren@dereformatie.nl
Contracttarief op aanvraag

Abonnementen

€ 52,50 per jaar /// studenten € 19,50 ///
buitenland € 130,-

Het abonnementsjaar loopt van 1 januari t/m
31 december

De Reformatie is op Daisy cd-rom verkrijgbaar
bij de Chr. Blindenbibliotheek voor blinden en
slechtzienden. Tel. 0341 - 56 54 99.

Zonder schriftelijke toestemming van de uitgever is het
niet toegestaan artikelen uit dit blad over te nemen.

www.dereformatie.nl

Volg ons op Twitter
via #DeReformatie

ALS DE BAZUINEN KLINKEN

TEKST: BAS LUITEN, HOOFDREDACTEUR ///

Eens liep het volk Israël zes dagen lang om Jericho. De mensen moesten zwijgen, het was niet hun strijd of plundertocht. Alleen de bazuinen moesten klinken om te laten weten: hier is de God van Israël! De bewoners van de stad kregen nog tijd. Elke dag stonden zij voor de keus of ze zich aan deze God zouden overgeven, net als Rachab, of dat ze de poorten stijf gesloten zouden houden.

God komt niet onaangekondigd. Vandaag beleven we dit in het groot. De wereld voelt de nadering van de grote dag van Jezus Christus, waarop Hij zal stralen in zijn heerlijkheid en zal oordelen over levenden en doden. Terwijl Johannes in het laatste Bijbelboek hierover schrijft, hoort hij te midden van alle geweld de bazuinen klinken, de eerste tot en met de zesde, voordat uiteindelijk de laatste bazuin de hemel doet opengaan.

Dat is beeldspraak met een duidelijke verwijzing naar de intocht in Kanaän. God komt zoals Hij kwam. Zijn oordeel zal rechtvaardig zijn en toch wil Hij in zijn grote liefde mensen redden. Hij geeft nog tijd. Intussen zal zijn volk laten weten dat Hij komt, terwijl het weet te zwijgen over eigen belangen.

Zo kijken we naar 2014, een nieuw jaar van onze Heer. Van harte wens ik ieder zijn zegen toe, wat niet hetzelfde hoeft te zijn als aardse voorspoed. Zijn zegen is dat we zijn Naam mogen dragen, als christenen en als kerken, om van Hem vervuld te zijn, in de vreugden en de moeiten van dit leven. Dan blijven we gericht op de God wiens Naam wij dragen, om er namens Hem te zijn in deze wereld, om oog te hebben voor onze medemensen en met hen te spreken over de keus van hun leven, in de tijd die nog rest.

IN DIT NUMMER

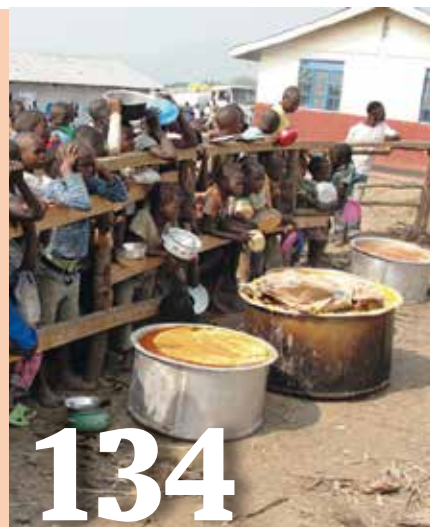
DE GROTE OMWENTELING

Kerst is de confrontatie met alle ellende door Christus zelf. Als één van de eerste *singer-songwriters* van het Nieuwe Testament brengt Maria de omwenteling onder woorden die de komst van Christus op aarde betekent. Vanaf nu zal alles anders zijn.

GERECHTIGHEID EN VREDE GEVEN GROTE VREUGDE

Veertig jaar Tear leverde begin november een indringend tweedaags symposium op. Directeur Marnix Niemeijer, directeur van Tear, spreekt over wat christenen wereldwijd voor elkaar kunnen betekenen als het gaat om recht en gerechtigheid.

GODS REDDINGSPLAN IN OEGANDA

De Oegandese Presbyteriaanse kerken, partner van DVN, zetten zich in voor de Congolese vluchtelingen in hun land. Ds. Smith: 'Met elkaar delen wij de mooiste en verschrikkelijkste dingen. Het is een zegen van God om er zo voor elkaar te mogen zijn.'

EN VERDER

129 COLUMN BUIGEN OF BARSTEN /// 130 HELPEN MAAKT DE KERK RELEVANT /// 132 WELKOM, VREEMDELING! /// 136 SNOWDEN EN DE ECHTHEID VAN GODS OORDEEL /// 138 WANDELEN MET GOD ECHT CONTACT /// 140 HEER, ONTFERM U /// 143 UIT DE KERKEN /// 144 NIEUWS EN PERSBERICHTEN

Een deel van de thema-artikelen verschijnt ook in *Opbouw*.

De grote omwenteling

TEKST: PETER HOMMES, PREDIKANT TE LEERDAM EN REDACTEUR VAN DE REFORMATIE ///

Bezoek van Maria aan Elisabet. Miniatuur door Willem Vrelant, een van de belangrijkste Nederlandse miniaturschilders, eind 15e eeuw ///

Geen enkel christelijk feest wordt zo omgeven door folklore als het kerstfeest. Ook in de kerk. Ik vind het prachtig dat uitbundig wordt gevierd dat Christus op aarde kwam, maar die uitbundigheid staat niet in verhouding tot bijvoorbeeld de viering van de komst van de heilige Geest op aarde – ook

Barmhartig is Hij, van geslacht op geslacht, voor al wie Hem vereert. Hij toont zijn macht en de kracht van zijn arm en drijft uiteen wie zich verheven wanen, heersers stoot Hij van hun troon en wie gering is geeft Hij aanzien. Wie honger heeft overlaadt Hij met gaven, maar rijken stuurt Hij weg met lege handen.

Lucas 1:50-53

geen onbelangrijk heilsfeit, lijkt me. Bij de kerkdienst(en) rond de kerstdagen lijkt een soort gemoedelijkheid te horen die breed aanwezig is in onze samenleving. In de donkere, koude maanden vluchten we even weg van de ellende in deze wereld en trekken we ons terug. Alle aandacht gaat naar familie, warmte en gezelligheid. En de kerkdiensten met Kerst sluiten daar naadloos bij aan. We zingen over vrede op aarde en eindigen met het ‘Ere zij God’. Ik kan me zelf enorm verheugen op de vieringen rond Kerst, maar betrap mezelf op een *feel good*-sentiment.

De lofzang van Maria zet Kerst voor mij op scherp. Als één van de eerste *singer-songwriters* van het Nieuwe Testament brengt ze de omwenteling onder woorden die de komst van Christus op aarde betekent. Geen goedkoop sentiment, maar diep beleiden geloof.

Maria had van de engel Gabriël te horen gekregen dat ze zwanger zou

worden. Als ze bij Elisabet aankomt, neemt allereerst de heilige Geest het woord. Via Elisabet vertelt de Geest aan Maria dat ze zwanger is: gezegend is de vrucht van je schoot! Zoals vrouwen nu via een echo bevestigd krijgen dat ze daadwerkelijk zwanger zijn, zo spreekt de Geest tegen Maria via Elisabet. En dan breekt ze uit in een loflied.

Nooit meer hetzelfde Opvallend is dat Maria niet zingt over vrede op aarde met in haar achterhoofd de gedachte dat dit toch alleen maar iets is in een ideale toekomst. Zij weet het zeker: vanaf *nu* zal alles anders zijn. Hier wordt recht gedaan! Het huis van David was vergane glorie – maar God gaat het huis herstellen (Amos 9:11).

Ook al zit Herodes op de troon in Judea – het koningschap behoort Christus toe.

Nu Christus op aarde is, zal het leven op aarde nooit meer hetzelfde zijn.

Maria ziet dat God de beloften aan het inlossen is waarover ze als gelovig meisje had gehoord. Ze ziet de lijn van Gods beloften aan Abraham en zijn nageslacht, tot in eeuwigheid. Zelf krijgt ze ook haar plek in die galerij der kleinen, voor wie God oog heeft gehad. En ze bezingt hoe God zo een omwenteling teweeg brengt. Wie zich in deze wereld verheven wanen, zullen door God in de war worden gebracht. Hun zekerheden zullen verdwijnen omdat God het fundament eronder vandaan trekt. De machthebbers van deze wereld, die zich boven God en gebod voelen staan, zullen door God zelf van hun tronen worden gerukt. Er zal maar één troon zijn, met een rechtvaardige Heerser. Juist wie in deze wereld maar klein is, wie niets voorstelt, die krijgt aanzien van Hem. Het is de omwenteling van Christus: de voedselbanken sluit Hij omdat ze overbodig zullen zijn. En wie denkt zijn zekerheid te kunnen kopen, die wordt door Hem weggestuurd. Iedereen die leeft van onrecht wordt door Hem aan de kant gezet. Alles wat krom is, wat schuurt, wat pijn doet, wordt door Hem rechtgezet.

Confrontatie Als Maria dat zingt, is het nog niet direct te zien. Herodes is nog steeds koning in Judea. Op het moment dat Maria haar lofzang zingt, zal het nog minder dan een jaar duren voordat hij een slachting zal laten aanrichten onder de kinderen van twee jaar en jonger in Betlehem en

wijde omgeving. En toch: nu Christus op aarde is gekomen, is alles anders. Hier wordt recht gedaan.

En daar houd ik me aan vast als ik het kerstfeest vier. Ook al hoor ik dat er steeds meer mensen moeten leven van de voedselbank, ook al zie ik hoe mensen zich verheven voelen boven anderen en hen uitbuiten, ook al huil ik om de ellende en de rouw die het leven alle ruimte kan ontnemen en blijvende littekens kan veroorzaken – nu Christus op aarde is gekomen, is alles anders. De omwenteling die Hij heeft gebracht, moet telkens weer doordringen in mijn gedachten en in

'Kerst is de confrontatie

met alle ellende door

Christus zelf, die met

zijn komst op aarde een

omwenteling brengt'

mijn vertrouwen. Kerst is daarom niet een *feel good*-feest dat mij even laat wegvlugten van alle ellende. Kerst is de confrontatie met alle ellende door Christus zelf, die met zijn komst op aarde een omwenteling brengt.

Als Christus op aarde komt, is alles anders. Dan is er een omwenteling: 'Barmhartig is Hij, van geslacht op geslacht, voor al wie Hem vereert.' God toont zijn kracht aan allen die Hem aanbidden. Hij zal persoonlijk alle tranen wegvegen uit de ogen van zijn kinderen. Alles wat onrecht is, zet Hij recht. Hij geeft erkenning, schenkt genoegdoening en laat zien dat juist de geringen in zijn ogen aanzien hebben. Hij zal zijn armen wijd opendoen voor wie hebben volgehouden tot het einde.

Dat is volmaakte vrede. Een grotere omwenteling is niet denkbaar.

Loof God! Mijn ziel en zinnen

TEKST: RIA BORKENT. MELODIE: DIRK ZWART.

Loof God! Mijn ziel en zinnen
zijn tot zijn lof ontwaakt.
Met al mijn adem zing ik
van redding die mij raakt.
Mijn geest wordt welbespraakt,
want Hij doet grote dingen
nu Hij de allerminste
tot een beminde maakt.

Hoe heilig en bijzonder,
hoe machtig handelt Hij.
Nu spreken alle tongen
van groot geluk voor mij.
een woord zo ongerijmd,
een raadsel doet de ronde.
Ik draag voortaan verwonderd
een ongerept geheim.

Barmhartig en genadig
heeft God zijn kracht getoond:
geringen geeft Hij waarde,
geeft Hij het hoogste loon.
Maar waar geen eerbied woont,
waar trots zich openbaarde
bij machtigen op aarde
stort hoogmoed van de troon.

God laat zijn liefde blijken
aan wie ten onder gaan,
aan hen die honger lijden:
zij winnen grond en graan.
Maar winst verkeert in waan
als rinkelende rijken
opeens verliezers blijken,
met lege handen staan.

Zo wil God zich verbinden
aan Israël zijn knecht,
aan Abraham en kindren,
zoals Hij heeft gezegd.
Loof God die zo oprecht
de mensen wil beminnen,
die zich van het begin af
voorgoed aan mensen hecht.

Gerechtigheid en vrede geven grote vreugde

Marnix Niemeijer over Goot 500 en verder

TEKST: FREDDY GERKEMA, PREDIKANT VAN DE NGK AMERSFOORT-NOORD EN REDACTEUR VAN OPBOUW ///

Veertig jaar Tear leverde begin november een indringend tweedaags symposium op, onder de ontwapenende vlag 'Goot 500' – 500 keer anders rijk. Marnix Niemeijer, directeur van Tear, genoot van het evenement en praat geïnspireerd over wat christenen wereldwijd voor elkaar kunnen betekenen als het gaat om recht en gerechtigheid. 'God is te groot voor alleen het binnenkerkelijke en een geloof dat daarin opgesloten is geraakt.'

Wat het buitenland met je geloof kan doen! Dat is een zinnetje dat Marnix Niemeijer van binnenuit kent. In de jaren '90 van de vorige eeuw ging hij in Thailand voor ZOA werken en kerkte daarbij met zijn gezin bij een internationale kerk in Bangkok. 'Alleen al op de zondag ging er voor ons een nieuwe wereld open. Maar ook in mijn werk en door alle internationale contacten heb ik ontzettend veel geleerd. Ik had tot die tijd in een toch wel gesloten gereformeerd wereldje gezeten en van heel veel wat er wereldwijd kerkelijk gebeurde, had ik geen weet. Iets als de Lausanne Beweging, met zijn indrukwekkende conferenties van 1974 en daarna, zei me weinig. Dat ontdekte ik allemaal en dat gaf een geweldige klik. Ook inhoudelijk, als het gaat om de betekenis van het koninkrijk van God.' Wat Niemeijer opviel, was dat in

Thailand – heel anders dan in kerkelijk Nederland – doorgaans veel minder te merken was van een tegenstelling tussen 'evangelicals' en 'oecumenicals'. Hij ervoer dat als heel weldadig voor zijn geloof. 'Dat het in Nederland veel scherper lag, zie je terug in de oprichting van Tear. Dat was een orthodox alternatief voor wat er toen aan werelddiaconaat werd gedaan in de Samen op Weg-kerken. Net zoals de EO een alternatief was voor de NCRV. Dat soort tegenstellingen had je in Bangkok niet.'

Deze ervaringen kwamen Marnix Niemeijer goed van pas toen hij in 2003 directeur werd bij Tear Nederland. 'Een aardig voorbeeldje is dat we in 2005 bij het opzetten van wat later de Micha Cursus is gaan heten de wens hadden om zo breed mogelijk kerken te laten participeren. We zochten daarom con-

tact met Kerk in Actie van de PKN. Dat was best een stap voor ons, en ik denk ook voor Kerk in Actie. Maar het is heel goed geweest en we hebben sindsdien over en weer veel voor elkaar betekend. Er is veel expertise bij Kerk in Actie en omgekeerd was voor hen ons elan en onze motivatie inspirerend. Op zulke momenten ervaar je dat polarisatie zo vaak armoede meebrengt, terwijl je in de contacten – zeker ook de mondiale – zo veel goeds ontvangt.' Iets van die rijkdom wilde Niemeijer ook op Goot 500 laten zien. 'Daarom wilden we CB Samuel er ook graag bij hebben en Joel Edwards en Zac Niringiye – om er een paar te noemen.'

Riool Joel Edwards, directeur van Micha Internationaal, beklemtoonde als eerste spreker op Goot 500 direct de

*'Diaconaat is
een belangrijke
liefdestaal van God'*

thematiek van die dag – ‘Gods passie is gerechtigheid’ – en zette dat (met anderen) in het grote kader van het koninkrijk van God.

Niemeijer: ‘Ik vond het geweldig dat er zoveel jongeren bij waren. Want het is goed om je af te vragen waartoe we jongeren in de kerk opleiden, bijvoorbeeld in de catechese. Is dat om uiteindelijk belijdenis te doen, om ze deel te laten uitmaken van de kerk? Allemaal goed, maar ten diepste gaat het toch om Jezus leren kennen en Hem volgen? En dan komt het koninkrijk van God in beeld en de gerechtigheid die daarbij hoort. Het mooie vind ik dat je als christen dan heel vrij in de wereld komt te staan. Ik heb PKN-predikant Leo Smelt weleens horen zeggen dat als er ergens een riool wordt aangelegd – zo’n buis waardoor de shit wordt afgevoerd – dat dat een blijk is van Gods algemene genade. Dat je daar dus iets van zijn koninkrijk zichtbaar ziet worden. Dat is niet vreemd als je denkt aan alle ziekten die je met de aanleg van zo’n riool voorkomt. God is te groot voor alleen het binnenkerkelijke en een geloof dat daarin opgesloten is geraakt. Dat proefde ik ook op de conferentie.’

Ruim zeshonderd mensen waren erbij op die zaterdag. De vraag is dan natuurlijk of er iets van een vervolg is. Bij Tear hadden ze in de voorbereiding een soort drietrapsraket in gedachten, vertelt Niemeijer. ‘Eerst het Goot 500-magazine, toegevoegd als omkeernummer aan *De Nieuwe Koers*. Daarna de conferentie zelf (voor twittersaars: we stonden die middag zelfs in de Twitter top tien!) en als derde de inhoud van vooral de zaterdag breed in gesprek brengen. Alle

Marnix Niemeijer live in gesprek met Grootnieuws Radio op de Goot 500 /// (foto McKlin Fotografie)

lezingen staan nu op de site. We willen er nog gespreksvragen aan toevoegen, zodat kringen er gebruik van kunnen maken.’

*‘Mensen vinden het
thema gerechtigheid
belangrijk, om over te
praten en om te doen’*

‘Als je vooruitkijkt, kun je weer denken aan zo’n soort conferentie, misschien zelfs nog groter,’ vervolgt Marnix. ‘Maar het is ook niet gek om het kleiner en meer lokaal te houden. Wat we in ieder geval gemerkt hebben,

is dat mensen het thema gerechtigheid belangrijk vinden. Niet alleen om erover te praten, maar ook om het

te doen! De vraag is hoe je vervolgens anderen kunt verleiden tot dat diaconale. Want diaconaat is een belangrijke liefdestaal van God!’

‘Iemand als Inger van Nes, één de sprekers van Goot 500, liet zich een klein jaar geleden op een zaterdagochtend uitnodigen, zag de nood van vluchtelingen en kon haar ogen er niet meer voor sluiten (zie haar bijdrage op pag. 132-133). Ze participeerde vervolgens in de Vluchtkerk. Dat is een prachtig voorbeeld van hoe het kan gaan. We hoorden dat na 2 november ook terug van mensen, die heel concreet stappen hebben gezet door wat ze gehoord had-

Goot 500

Het was natuurlijk met een knipoog naar Quote 500, maar de titel van het tweedaags symposium van Tear zal ongetwijfeld mensen verleiden hebben om naar Ede te komen. Vrijdag 1 november waren er ruim tweehonderd deelnemers, die genoten van workshops en een relaxte avond met zang en ontmoeting. Een dag later volgde een boeiende aaneenschakeling van korte, pittige toespraken door Nederlanders, Afrikanen en Aziaten, met soms een lied. Je trof er mensen van het eerste uur, maar ook veel jongeren. In totaal waren er meer dan zeshonderd mensen. Een rode draad was het thema gerechtigheid en het grote kader het koninkrijk van God. De toespraken van Goot 500 zijn te vinden op goot500.nl/event/talks/.

‘Ik zeg weleens: als je wilt leren

als kerk, ga dan naar Afrika’

den. Op eenzelfde manier maakte Roel Kuiper met zijn verhaal en zijn beslissing om van Barneveld naar Amsterdam-Noord te verhuizen veel indruk op de mensen.’

Blessing Binnen Nederland gebeuren er dus bijzondere dingen, maar een unieke kant aan Goot 500 was zeker ook de buitenlandse inbreng. Marnix Niemeijer ervaart op zulke momenten heel sterk dat hij een wereldburger is. ‘Onze generatie heeft dat besef denk ik voor het eerst in de wereldgeschiedenis,’ meent hij.

Goot 500 trok veel mensen van het eerste uur, maar ook veel jongeren. In totaal waren er meer dan zeshonderd mensen /// (foto McKlin Fotografie)

In dat perspectief stimuleert Niemeijer de laatste jaren vanuit Tear sterk de contacten tussen kerken in Nederland en kerken in Afrika en Azië. Hij gelooft dat we over en weer veel kunnen ontvangen. ‘Ik zeg weleens: als je wilt leren als kerk, ga dan naar Afrika. Misschien

nog wel eerder dan naar Amerika. Ik hoop echt dat de verbinding tussen kerken wereldwijd groeit. Als we op die manier “learning and blessing communities” kunnen zijn, wat zou dat de wereld goed doen! Daar, maar hier niet minder.’

ADVERTENTIES

“Je geloof én je bezit met elkaar delen: dat maakt rijk”

Pastor Joel, Nairobi, Kenia

“Ik ben opgegroeid in de grootste sloppenwijk van Kenia. Als jongen wist ik al: ik wil hier iets veranderen. Als voorganger van de Redeemed Gospel Church werk ik met steun van Tear in de sloppenwijk aan voedselvoorziening, onderwijs en hiv/aids-zorg. Daarbij delen we ons geloof met elkaar. Dat maakt ons rijk.”

Tear gelooft in de kracht van lokale kerken wereldwijd om armoede te bestrijden en levens te veranderen.

Kijk voor het hele verhaal van Pastor Joel op:
www.tear.nl

tear

Buigen of barsten

TEKST: JACOB GLAS, PREDIKANT TE MAASTRICHT ///

Op het erf van het Nederlandse protestantisme is groei naar eenheid te zien. Ook de kleinere orthodox-gereformeerde kerken zijn op dit punt in beweging. Ik ben daar blij om. Tegelijk voel ik teleurstelling, onvrede en frustratie. Want zodra eenheid dichterbij lijkt te komen, grijpen tallozen naar de pen die niet zelden verandert in een mes. Alles wat niet gereformeerd genoeg is, wordt aangesneden, ontleed en weggegooid. Wat mij opvalt is dat al die met messen en bajonetten uitgeruste schrijvers (en sprekers) zeggen dat ze zich bevin-den in de loopgraaf van de waarheid. Iedereen in een andere loopgraaf is een vijand van de waarheid, die tot de laatste snik moet worden bevochten. En als verder vechten zinloos lijkt, neemt men de wijk naar een nieuwe loopgraaf en dat leidt dan meteen ook tot een nieuw kerkgenootschap(je). Misschien is dit wel typisch gereformeerd, of typisch protestants. Het is niet katholiek. Binnen de Rooms-ka-

tholieke Kerk verschilt men onderling misschien nog meer van mening dan alle kerkverbanden binnen het protestantisme bij elkaar, maar de band met Rome, de onderlinge band en daarmee de herkenbaarheid blijft wel gehandhaafd.

Het is ook niet christelijk. In de betekenis: passend bij Christus. Wie in Christus gelooft, is lid van zijn lichaam. Als leden van het lichaam van Christus zijn we geroepen om in ons hart de vrede van Christus te laten heersen. Dat biedt een totaal ander perspectief in het omgaan met verschillen.

Paulus maakt duidelijk hoe dat in de praktijk werkt. Als er verschil van mening is, hoe overtuigd je ook bent van je eigen gelijk, dan is niet doorslaggevend welke opvatting je hebt, maar hoe je met elkaar omgaat. Hij noemt twee stereotype reacties die kenmerkend zijn voor kerkelijke conflicten: veroordeling en minachting. Het eerste vinden we vaak bij mensen die een traditionele

positie innemen, het tweede bij mensen die van de traditie afwijken. Hij plaatst daar een andere manier van omgaan met elkaar tegenover. Als je een bepaalde overtuiging hebt en vanuit die overtuiging meent iets te moeten ondernemen, doe het dan voor de Heer, want Hij is het die over je oordeelt. Maar respecteer het ook dat een ander een tegenovergestelde mening kan hebben en er eveneens van overtuigd is dat hij het voor de Heer doet. Dat is de vrede van Christus in je hart laten heersen.

Het is dus: buigen voor de Heer en dat kan samen, of barsten als kerk omdat we onze eigen mening als de enige ware zien.

WWW.DEREFORMATIE.NL

Met Kerst vieren we de geboorte van Jezus, onze Verlosser. Vanuit de lofzang van Maria is er in dit nummer van De Reformatie veel aandacht voor een ander aspect van zijn komst: Hij brengt een omkering teweeg: 'Heersers stoot Hij van hun troon en wie gering is geeft Hij aanzien.' Wilt u reageren op de inhoud van dit nummer, bijvoorbeeld op onderstaande stelling, dan kan dat via de website, mail en Twitter.

Omkering? Ik zie er niets van in de wereld om mij heen.

Op 10 januari mag u een nummer verwachten over hermeneutiek. In een rondetafelgesprek vertellen vier redacteuren hoe zij omgaan met vragen rond het verstaan van de Bijbel; Ad de Bruijne legt in een volgende themabijdrage uit wat er allemaal een rol speelt bij dat 'verstaan'. Dolf te Velde sluit het drieluik af met een bijdrage over Gods stem in het heden. De thema's daarna zijn, onder voorbehoud: 24 jan.: waar is de antithese gebleven? 7 febr.: leiderschap; 21 febr.: Gods heiligheid. Vragen bij en suggesties voor andere thema's zijn altijd welkom bij de redactie.

Helpen maakt de kerk relevant

TEKST: FREDDY GERKEMA, PREDIKANT VAN DE NGK AMERSFOORT-NOORD EN REDACTEUR VAN OPBOUW ///

Van vluchtelingenkerk naar vluchtelingenbajes. Dat is in vier woorden het jaar 2013 voor een groep uitgeprocedureerde asielzoekers in Amsterdam. Om het over het zeemansgraf van Lampedusa nog maar niet te hebben. Wat kunnen christenen en kerken doen aan recht en barmhartigheid in het werk onder vluchtelingen en asielzoekers?

TH. de Jong noemt vragen en problemen rond vluchtelingen en asielzoekers ingewikkeld en onoverzichtelijk. Heel actueel is op dit moment een oorlogsgebied als Syrië, waarbij tal van landen relatief grote aantallen vluchtelingen een tijdelijk asiel bieden. De meeste vragen ontstaan als de oorlog voorbij is en de terugkeer volgt. Want is de plaats van herkomst dan ook echt veilig voor de zwaar getraumatiseerde, de homo of de moslim die christen werd? En hoe controleer je dat?

De Jong: 'Die problematiek zie je op dit moment bij gevluchte mensen uit Irak. Daar is de grootste oorlogsdreiging voorbij en dat betekent dat er gewerkt wordt aan de terugkeer van oorlogs-vluchtelingen. Maar dat is dan vaak veel lastiger geworden.' Nog ingewikkelder ligt het met vluchtelingen die op eigen houtje proberen weg te komen uit Afrikaanse of Oost-Europese landen. 'Daar houdt de IND (Immigratie- en Naturalisatiedienst) zich vooral mee bezig. En bij alle kritiek die er op de IND is, moet je zeggen dat dit een terrein is waar het

door een gebrek aan basale gegevens, zoals een paspoort, maar ook door misbruik, bedrog en criminaliteit heel moeilijk is om onderscheid te maken. Daardoor krijgen sommigen een status terwijl ze daar misschien geen recht op hebben. En andersom.'

Dat neemt niet weg dat er veel nood is onder de vluchtelingen die asiel zoeken in West-Europa, vertelt De Jong. 'Afrikanen moeten in ieder geval drie gevaren doorstaan. Dat is om te beginnen een lange tocht door de Sahara, doorgaans op zwaarbeladen vrachtauto's. Daar komen al veel mensen bij om. Dan wacht nog een gevaarlijke overtocht over zee en ten slotte is er het traject naar en in het asielland. Bedenk daarbij dat voor zo'n vlucht forse bedragen aan de transporteurs moeten worden betaald. Als je zulke risico's neemt, dan zegt dat wel iets over je plaats van herkomst. Maar tragisch genoeg is voor velen het vervolg in West-Europa een uitzichtloze lijdensweg. Voor vluchte-

lingen uit andere landen, zoals Wit-Rusland, is de vluchtroute natuurlijk minder risicovol, maar een verblijfsvergunning zit er voor de meesten niet in. Terwijl er wel veel mensen tussen zitten die zwaar getraumatiseerd zijn.'

Begaafd Recht en barmhartigheid zijn voor De Jong twee kanten van dezelfde zaak. Want de nood en onzekerheid onder vluchtelingen is groot. Vraag is of er vanuit het christelijk perspectief van de gastvrijheid niet een veel constructiever beleid denkbaar is, waarbij de tijd van verblijf – hoe kort of lang ook – gebruikt wordt om de asielzoekers toe

te rusten voor een verblijf hier of in het land van herkomst. De Jong: 'Het lijkt me dat daar zeker mogelijkheden voor zijn. Ik zou zeggen: gebruik de tijd dat asielzoekers hier zijn voor onderwijs en vorming. Het is mijn ervaring dat er veel

begaafde mensen tussen de vluchtelingen zitten. Moeten deze mensen dan toch terug, dan heb je geïnvesteerd. En

'Ik heb geen hele

hoge verwachtingen

als het gaat om een

humaner asielbeleid'

Een beeld dat de afgelopen jaren maar al te gewoon is: vluchtelingen die hun leven wagen op zee, in de hoop een betere haven te bereiken /// (foto Defense Visual Information Center)

geloof maar dat zulke mensen dan bij terugkeer in hun land van herkomst hun plek met minder eerverlies kunnen innemen. Ik weet van initiatieven waarbij juist kerken teruggekeerden helpen door hen gastvrij op te vangen en te helpen re-integreren.'

Dat brengt De Jong op een ander punt. 'Veel mensen onderschatten hoezeer de harde overheidslijn van het ontmoedigingsbeleid ten aanzien van asielzoekers verbonden is met een moderne of postmoderne levensvisie. Ad de Bruijne schreef daar in een artikel in het Nederlands Dagblad over. Hij stelt dat de kerken de overheid vaker tegenover zich zullen vinden, omdat de visie van de overheid steeds minder door het christelijk geloof is gekleurd. De Bruijne gaat zelfs nog een stap verder door te zeggen dat de kerk op bepaalde momenten ongehoorzaam moet durven zijn aan de overheid. Dat herken ik wel en dat maakt ook dat ik niet heel hoge verwachtingen heb als het gaat om een humaner asielbeleid.'

Terugtrekken De Jong is zelf steeds meer actief op het gebied van de christelijke barmhartigheid. 'Daar speelde ook een heel persoonlijk moment in

mee, in de tijd dat ik contact kreeg met een zwaar getraumatiseerde asielzoeker. Ik maakte toen een studie van Lucas 10, over de barmhartige Samaritaan, en het was net alsof God die asielzoeker vanuit de gelijkenis op mijn weg plaatste en tegen me zei: "Wees jij voor deze getraumatiseerde en bedreigde man de Samaritaan, die hij nodig heeft." Ik had toen ook echt het gevoel dat ik daar niet onderuit kon.'

De Jong noemt in dat verband ook de pas opgerichte organisatie Victims of Violence, die opkomt voor bedreigden en getraumatiseerden uit onder meer het circuit van de mensenhandel. 'Het is schokkend wat daar gebeurt. Van vrouwen is wel bekend dat ze vanuit kansarme landen onder valse voorwendsels hierheen worden gehaald en dan in de prostitutie belanden. Maar deze wereld van geweld en intimidatie, met soms zelfs satanische trekken, is veel groter dan we denken en raakt niet zelden de wereld van asielzoekers. Aan die nood probeert Victims of Violence wat te doen en dat initiatief juich ik zeer toe. Ik ervaar dat als de bijbelse zorg aan weduwen, wezen en vreemdelingen.'

De Jong ziet hier ook voor de kerk veel mogelijkheden liggen. 'De overheid maakt op heel veel terreinen een terugtrekkende beweging, vooral als het gaat om de werken van barmhartigheid. Dan komt op de kerk de spannende vraag af: stap je in dat gat dat de overheid laat vallen? Vooral omdat dit veld van de barmhartigheid zo eigen is aan de kerk. Govert Buijs vroeg zich onlangs bij Goot 500 af waarom er in een middeleeuwse stad kloosters, ziekenhuizen en andere zorginstellingen te vinden waren en in het oude Rome niet. Dat hangt samen met komst van de kerk, die juist op het punt van de barmhartigheid het verschil maakte. Zal de kerk dat opnieuw oppakken? Bouwen we als christenen en kerken onze eigen koninkrijkjes of zijn we hier op aarde om werken van barmhartigheid te doen? Geloof zonder werk is dood, zegt Jakobus. Of anders gaat het wel dood, zeg

ik erachteraan!'

'Recht en barmhartigheid De Jong is ervan overtuigd dat vooral jongeren hierin veel kunnen betekenen. *zijn twee kanten* 'Betrek ze bij de nood *van dezelfde zaak'* rondom ons en denk niet dat je ze bij het evangelie

houdt door vooral "leuke dingen" met ze te doen. Het gaat erom dat ze de relevantie van het evangelie ervaren, waar iemand als Jakobus ook zo vol vuur over schrijft in zijn brief. Het is goed om te bidden voor de wereld, maar we moeten ook middelen inzetten. Eigenlijk net zoals bij ziekte en het zoeken van genezing.' 'De vraag aan kerken en aan iedere christen is: durf je vanwege de nood om je heen keuzes te maken, ook als dat je veel kost? Ik ben ervan overtuigd dat zulke keuzes gezegend worden. En dat zeg ik uit eigen ervaring!'

Welkom, vreemdeling!

TEKST: INGER VAN NES, ONDERNEMER EN THEOLOOG, TOT VOOR KORT COÖRDINATOR VAN DE VLUCHTKERK IN AMSTERDAM ///

Begin november werd naar aanleiding van de publicatie van de Goot500 een Goot500-event georganiseerd (zie het artikel: *Gerechtigheid en vrede geven grote vreugde*, pag. 126-128). Inger van Nes, coördinator van de Vluchtkerk in Amsterdam, staat op de Goot500-lijst en was één van de sprekers op het event. Hieronder vertelt zij haar verhaal nogmaals.

Een jaar geleden wist ik niet veel over onrecht in Nederland. Ik dacht dat Nederland een land was waar het best goed ging. Waar we verdragen over mensenrechten niet alleen hebben ondertekend maar waar we ze ook handhaven. Een land waar de gelukkigste kinderen ter wereld wonen.

Als Tear een jaar geleden een lijst met 500 rechtbrengers had gepubliceerd, had ik daar niet op gestaan. En dan was ik waarschijnlijk niet eens op een vrije zaterdag vanuit Amsterdam naar Ede afgereisd om te luisteren naar alle verhalen over onrecht en recht brengen. Als Amsterdammer kom ik namelijk niet graag buiten de ring.

Wat ik een jaar geleden niet wist, is dat mijn overheid bewust het onrecht buiten mijn blikveld houdt. Dat detentiecentra voor vreemdelingen, zoals die bij Schiphol en Zeist, expres ver buiten de bebouwde kom worden geplaatst. Dat mijn overheid vriendschapsbanden onmogelijk probeert te maken door bijvoorbeeld gezinnen met kinderen ten minste één keer per jaar te laten ver-

huizen, zodat, als zij dan later stilletjes worden uitgezet, hun nieuw gemaakte vrienden en het dorp waarin zij wonen zich daar niet tegen verzetten. Ik wist toen nog niet en ik zag toen nog niet wat Amnesty al jarenlang een schending van mensenrechten noemt met betrekking tot vluchtelingen in mijn eigen land.

'Dit onrecht, deze mensen: ik wist niet dat dit óók mijn Nederland was'

Op straat Maar dan komt vrijdag 30 november 2012. Op die dag wordt in Amsterdam-Osdorp een illegaal tentenkamp ontruimd voor mensen die protesteren en slachtoffer zijn van het inhumane asielbeleid. 95 mensen

worden opgepakt en na zes uur vast gezeten te hebben weer op straat gezet. In hun onderbroek. De vluchtelingen zelf kunnen niets anders bedenken dan een bushokje om in te slapen; een ander verblijfsadres hebben ze niet. Ze zijn namelijk uitgeprocedeerd en hebben geen recht op opvang. Terug naar hun geboorteland is geen optie, omdat zij bijvoorbeeld geen reis-

papieren krijgen van hun ambassade. De politie wist uiteindelijk ook niets beters te verzinnen dan hen ongekleed weer op straat zetten.

Mijn vrienden zagen dit live gebeuren en waren hevig verontwaardigd. Ze laten van zich horen via Facebook en Twitter en ze regelen busjes die de mensen ergens naartoe brengen waar ze de nacht kunnen doorbrengen. En waar was ik? Ik was uitgegaan op vrijdag en lag op dat moment met een kater op bed.

Opvangplek Die zaterdagochtend gaat mijn telefoon. Een vriend belt mij en legt de situatie uit: 'Inger, we hebben je nodig.' Ik denk niet echt na. Zonder te douchen en met drie netjes mandarijnen, zeven zakken krentenbollen en twee pakken koffie fiets ik naar hen toe.

Daar aangekomen voel ik onbekende, ijskoude handen in de mijne. Na 24 uur met de uitgeprocedeerde asielzoekers doorgebracht te hebben, voel ik me meer betrokken bij hun zaak dan bij wat dan ook waar ik voorheen mee bezig ben geweest. Dit

'Vanaf de eerste stap op Nederlandse bodem zijn deze mensen als ongewenst en crimineel behandeld'

Geert de Jong, Cheesejobs.nl

onrecht, deze mensen: ik wist niet dat dit óók mijn Nederland was. Het voelt heel simpel, ik heb niet echt een keuze. Ik ga alles doen wat ik kan om hen de winter door te helpen. Alles beter dan de koude straat.

Binnen één weekend ontstaat de Vluchtkerk. Krakkers, christenen en buurtbewoners slaan de handen ineen. We vinden in Bos en Lommer een betonnen kerk die allang niet meer voor de eredienst wordt gebruikt, en bouwen die om tot een plek waar 130 mannen en vrouwen kunnen slapen, douchen en eten. Welkom, vreemdeling, in ons midden!

Vluchtkerkpasje We vormen gedurende een half jaar en middenin Amsterdam een soort Afrikaans vluchtelingenkamp onder Oost-Europese omstandigheden. Vrijwilligers zorgen voor eten, gaan mee naar advocaten, voeren actie en sussen ruzies. We horen van de bewoners hoe zij vanaf de eerste stap die ze zetten op Nederlandse bodem vooral als ongewenst en crimineel behandeld zijn. Hun verhaal moet verteld worden via alle media die we maar kunnen bedenken. Er wordt actie gevoerd en er komen politici langs. De vluchtkerk geeft haar 130 bewoners

tijdelijk bescherming. Zij krijgen een simpel Vluchtkerkpasje. Als ze dat tonen aan de Amsterdamse politie worden ze niet opgepakt en afgevoerd naar gevangenis of detentiecentrum, iets wat hun normaal wel zou kunnen overkomen. Na maanden in cel of centrum worden ze dan vaak weer op straat gezet. Hier in de Vluchtkerk zijn ze niet meer bang voor de politie. Meer dan eens beschermt die hen, bijvoorbeeld tegen extreemrechtse clubs die komen protesteren voor de deur.

Voorgoed veranderd Inmiddels heeft een aantal mensen die in de Vluchtkerk gewoond heeft alsnog een verblijfsvergunning gekregen. Voor anderen is dankzij de inzet van vrijwilligers een nieuwe procedure gestart omdat er in eerdere procedures fouten zijn gemaakt. Is dit dan een succesverhaal? Helaas niet. Het merendeel van de groep is vergeleken bij een jaar geleden niets opgeschoten. In dat jaar moesten ze een aantal keer verhuizen. Op het moment dat ik dit schrijf, blijft een deel van de groep, de mensen die een vluchtkerkpasje hadden, in een

voormalige gevangenis van de overheid. Daar kunnen zij nu een half jaar in rust werken aan terugkeer of verblijf in Nederland. Maar degenen die niet tot de eerste groep behoorden, zwerven nu weer door de stad en op straat.

*'Al gebeurt zoiets je
maar één keer, het
onrecht zal nooit meer
verborgen voor je zijn'*

Heeft mijn bijdrage dan wel voor blijvende verandering gezorgd? Hoor ik wel thuis op het podium van Goot500, tussen alle rechtbrengers uit onze wereld? Misschien toch wel. Net zo goed als ieder ander wiens ogen zijn geopend en die het daarna moeilijk vond ze weer te sluiten. Al gebeurt zoiets je maar één keer, het onrecht zal nooit meer verborgen voor je zijn. Ik ben veranderd door de vreemdeling in mijn stad. Omdat zij mij hebben geleerd wat risico nemen is, wat onrecht is. Dat het geven van aandacht en tijd zoveel kan opleveren. Ik heb geleerd dat hun verhaal verteld moet worden. Totdat je het niet meer horen kunt. Totdat het irriteert. Totdat en opdat er eindelijk iets verandert. Ik wens je toe dat jij op een dag ook gebeld wordt met de vraag: kom je helpen? En dat je dat dan doet.

Gods grote reddingsplan in Oeganda

TEKST: SIETSKES BAKKER-VAN DER HERBERG, WERKZAAM VOOR DE VERRE NAASTEN (DVN) ///

Rij aan rij staan hutjes van plastic grijs zeil dicht op elkaar. Welkom in vluchtelingenkamp Bundibugyo in Oeganda. Voor elk gezin is hier slechts een paar vierkante meter ruimte; het kamp is overvol.

Tussen de opeengepakte tenten rennen kinderen blootsvoets rond. Het is een schril contrast met de groepjes volwassenen die stil voor hun tenten zitten, hun schamele bezittingen binnen handbereik. Overvallen door oorlogsgeweld restte hun nog maar één ding: alles achterlaten en vluchten, vanuit Congo naar buurland Oeganda. Dwars door al deze ellende heen bieden gemeenteleden van de Oegandese kerken uitzicht. In woord en daad getuigen zij van Gods redding.

Oprecht Afgelopen zomer laaide in Congo het oorlogsgeweld opnieuw op. Als gevolg daarvan vluchten duizenden mensen de grens over naar Oeganda en strijken neer in het stadje Bundibugyo. Daar worden zij opgevangen door de lokale presbyteriaanse kerk (PCU). De

kerk verstrekt voedsel, zeep en Bijbels. Ook wordt er pastorale hulp geboden en ontvangen kinderen die tijdens hun vlucht hun ouders zijn kwijtgeraakt psychosociale hulp.

Ds. Tibamwenda Smith, Oeganda: 'Wij krijgen alle ruimte om te helpen. De lokale leiders geven ons hun volledige vertrouwen, doordat we trouw zijn in onze bezoeken aan de kampen en de opvangcentra. Uit die trouw leiden ze af dat we het serieus menen. In de kampen delen we voedsel uit en hoop. Tijdens het helpen en verzorgen van de kinderen en alle kerkleden vertellen we over Gods grote reddingsplan. Wat een bijzonder voorrecht!'

Uitgeput Direct nadat de vluchtelingenstroom op gang kwam, kwam de PCU in actie. Veel vluchtelingen werden opgevangen bij gemeenteleden thuis of in de kerk. Er is een groot verlangen om gerechtigheid te bewerkstelligen en

Gods liefde te laten zien.

Toch is de druk op de kerk immens. Het opvangen en verzorgen van de vluchtelingen vraagt veel van de oudsten in de gemeenten, vooral omdat het aantal mensen dat hulp nodig heeft blijft groeien.

Ds. Bamwitirebye, één van de voorgangers van

de PCU: 'Alle oudsten, inclusief alle predikanten, vertrekken elke morgen vroeg van huis om te helpen en komen 's avonds laat uitgeput weer terug.' De

*'Dwars door al deze
ellende heen bieden
gemeenteleden
van de Oegandese
kerken uitzicht'*

nood is hoog: 'De komst van de vluchtelingen heeft grote impact: het voedsel is heel duur nu en er is een tekort aan medicijnen en medische voorzieningen in de ziekenhuizen. Een heel groot probleem is dat veel kinderen tijdens hun vlucht het contact met hun ouders zijn kwijtgeraakt. We proberen hen nu te helpen door in het kamp aanwezig te zijn en met hen te praten, hen te bemoedigen, met hen te bidden en door hun psychosociale begeleiding te bieden.'

Basisvoorzieningen Bamwitirebyes collega ds. Smith ziet ook dagelijks de gevolgen van het oorlogsgeweld in Congo: 'De grootste uitdaging op dit moment is het bereiken van de vluchtelingen die ver weg zitten. Tijd is schaars en de mogelijkheden voor transport zijn nihil. Deze vluchtelingen hebben niets, en ze hebben dus dringend hulp nodig. Zelfs de meest noodzakelijke hulp bereikt hen nu niet. Denk daarbij aan basisvoorzieningen als schoon drinkwater, voedsaam eten, medische hulp, onderdak en kleding. We willen heel graag helpen, maar hebben simpelweg niet voldoende capaciteit om hen te bereiken. Hierover maken we ons grote zorgen.'

Om de vluchtelingen toch te helpen, werkt de PCU samen met andere kerken in de omgeving, en met lokale leiders en gastgezinnen. 'Op die manier proberen we de vluchtelingen in ieder geval te voorzien van eten zoals maïsmeel, bonen en zout, kleding, Bijbels en geestelijke steun.'

Mooi en verschrikkelijk Op dit moment heest er een relatieve rust. Een deel van de vluchtelingen is doorgestroomd naar andere kampen, waardoor de druk voor de kerkleden

wat afneemt. Toch is de situatie in de kampen bij de grens van Oeganda met Congo nog steeds nijpend. Ds. Smith: 'Dat vraagt ook veel van onze gemeentelieden, die met liefde en toewijding al hun aandacht en zorg richten op de overgestoken vluchtelingen. De mensen proberen hulp te bieden, samen met familieleden en vluchtelingenorganisaties. Maar nog steeds komen er nieuwe vluchtelingen de grens met Oeganda over vanuit de vluchtelingenkampen in Congo.'

Toch hoort en ziet dominee Smith ook mooie dingen. 'We krijgen veel terug van de vluchtelingen; er is veel dankbaarheid en waardering voor onze inzet. Men zegt: "Jullie begrijpen onze nood." Veel vluchtelingen zijn christen en hebben grote behoefte aan geestelijke steun. Daarin helpen we door het uitdelen van Bijbels en door middel van pastoraat. Juist die steun wordt heel erg gewaardeerd. Wat ook bijzonder is: de overheid erkent de volledige en zelfstandige betrokkenheid van de kerk in deze crisis, ondanks dat zij gezien wordt als een onbeduidend kerkje ergens in de Semuliki Valley. Met elkaar delen wij de mooiste en verschrikkelijkste dingen. Het is een zegen van God om er zo voor elkaar te mogen zijn.'

Vrouwenwerk De Presbyterian Church in Uganda (PCU) werkt in Nederland samen met de GKv (Utrecht Mission) en De Verre Naasten. Naast de hulp aan vluchtelingen uit Congo werkt de kerk ook hard aan recht en gerechtigheid in haar directe omgeving. Het is een bevolgen, missionaire kerk, die overal in Oeganda nieuwe gemeentes sticht. En met

succes: het aantal kerken en kerkleden groeit heel snel! Gemeentelieden werken samen als het gaat om de opvang voor vluchtelingen, maar ook bij de opvang van jeugd uit het dorp. Samen kijken zij om naar zieken en gevangenen. Een belangrijke rol is daarin weggelegd voor vrouwen. Cate Nattabi is lid van de Oegandese kerk en coördineert het

vrouwenwerk. Cate: 'In Oeganda weten veel mensen niet wat Jezus' geboorte voor hen betekent. Dat raakt ons enorm; we willen Gods liefde met hen delen! Daarom komen we als kerk in actie, bijvoorbeeld door middel van ons vrouwenwerk. Vrouwen zijn hier in de dorpen de

drijvende kracht in de samenleving. Met elkaar houden ze het geloof levend, door Gods verhalen te vertellen aan wie het maar horen wil. Ze zijn van onschatbare waarde. De kerk helpt hen wanneer ze samenkomen voor Bijbelstudie en persoonlijk gebed, maar bijvoorbeeld ook met het houden van kippen en de verkoop van hun eieren. Met een geweldig resultaat: het levert meer geld op voor het gezin én een sterker geloof. Wat een kracht gaat er van deze vrouwen uit!'

De PCU is één van de partnerkerken van De Verre Naasten, de landelijke organisatie voor Zending en Hulpverlening van de GKv. Samen met en namens de GKv ondersteunt De Verre Naasten kerken wereldwijd die in woord en daad getuigen van Gods liefde, tot opbouw en groei van Gods kerk wereldwijd. Meer informatie over het werk van de PCU in Oeganda is te vinden op www.deverre-naasten/pcuoeganda.

Snowden en de echtheid van Gods oordeel

TEKST: MATTHIJS HAAK, PREDIKANT TE ROTTERDAM-DELFSHAVEN ///

In Nederland wordt wel eens gedaan alsof christelijk geloof een zaak van het verleden is. Kerst zou dat bevestigen, want dan vieren we Jezus' geboorte die al lang geleden plaatsvond. Maar echt Kerst vieren betekent dat de kerk Hem nogmaals verwacht, en wel in majesteit. Dat levert gelijk een probleem op. Want Jezus' tweede komst betekent oordeel, een wereldcrisis die z'n weerga niet kent.

Om ons tegen crises in te dekken, hebben we diverse afweermechanismes ingebouwd. Het eerste afweermechanisme is onmacht en onwil. Het trad onlangs nog heel zichtbaar in werking. Twee jaar lang sprak de bekende journalist Joris Luyendijk met allerlei mensen in The City, het hart van het financiële centrum van Groot-Brittannië. Zijn conclusie loog er niet

Klokkenluider Edward Snowden vertelde de wereld over de af luisterpraktijken van de Amerikaanse veiligheidsdienst NSA. ///

om. Omdat er in de financiële wereld niets wezenlijk veranderd is, komt er een crisis aan die ingrijpender is dan die van 2008.

Opvallend waren de reacties. Luyendijk kan wel gelijk hebben, zo was de teneur – niemand vindt hem een domme jongen – maar wat moet je ermee? Een nog grotere crisis is zo heftig dat je gevoel van onmacht het wint van de rinkelende alarmbellen. Sterker nog: Nederland begint nu net weer een beetje licht te zien aan het einde van de tunnel van de huidige crisis. Dan wil je niet van een komende crisis horen; je sluit je ervoor af.

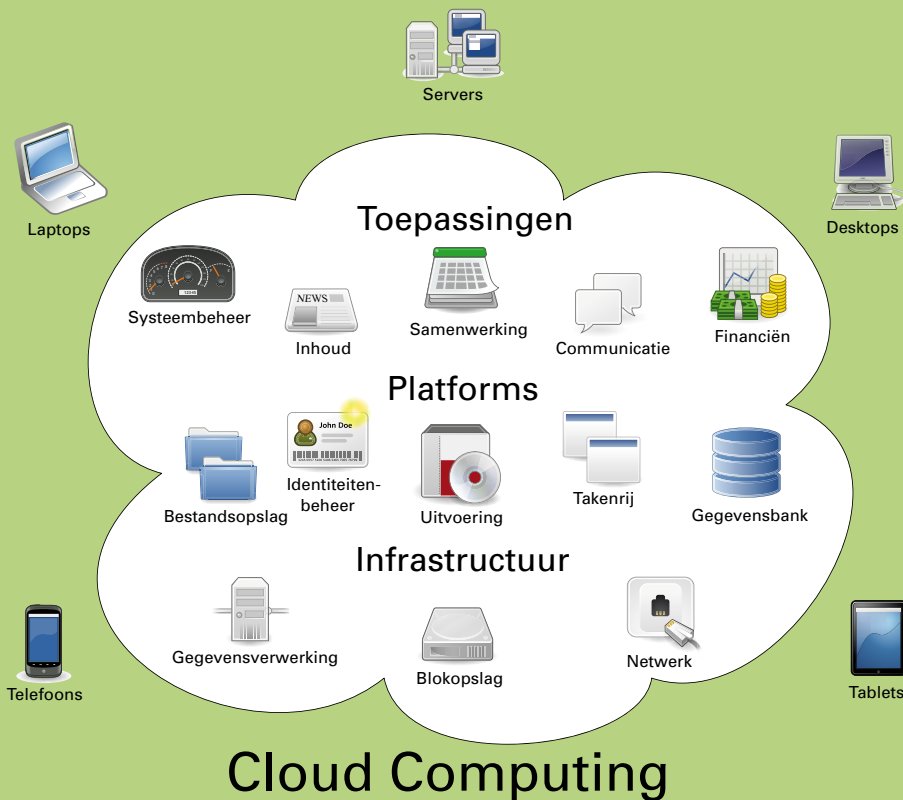
Dit is een kenmerkende manier van omgaan met crises die ons in het vooruitzicht worden gesteld. Wat moeten we dan aan met een crisisdag die zo'n vuurgloed heeft dat alles wat ooit gedaan is in dat licht worden gezet (2 Petr. 3:10)? Zo'n oordeel is voor ons gevoel helemaal onmogelijk en onwenselijk.

Christelijke afweer Er is nog een ander afweermechanisme waarmee we de 'crisis' van het laatste oordeel op een afstand proberen te houden, en dat is door christenen ontwikkeld. Grofweg zijn er twee varianten van te onderscheiden. De eerste is die van het oordeelgeloof. 'In onze kerk wordt het oordeel nog gepreekt,' hoor je soms wel zeggen – met andere woorden: wij geloven tenminste nog in het oordeel, en dat geloof zal ons erdoorheen slepen. Dat deze verkondiging niet zelden mensen verlamt, wordt voor het gemak maar even verge-

'We proberen de crisis van het komende oordeel zo ver mogelijk bij ons vandaan te houden'

ten. Ons oordeelgeloof redt ons van het oordeel, is dus de redenering – die crisis zal ons niet treffen. Maar oordeelgeloof is niet de toetssteen die Christus straks zal hanteren. In het toegewijde leven ligt de toets, niet in de verkondiging. Andere christenen hebben het gewoon gehad met het oordeel. Dat zeggen ze misschien niet hardop, maar het blijkt

Februari vergelijkt het idee dat er een alwetende God is met de cloud van vandaag: zoals men vroeger wist dat God alles van je wist, zo doorgrondt vandaag de dag de cloud je leven. Met cloud (Engels voor wolk) wordt het gigantische netwerk bedoeld dat met al de computers die erop aangesloten zijn een soort ‘wolk van digitale gegevens’ vormt. In onze gedigitaliseerde wereld, aldus Februari, is daarmee de alwetende god terug van weggeweest (NRC, 14 januari 2013).

Wat doet het vervolgens met ons nu blijkt dat de cloud gehackt is – dat erop is ingebroken door buitenstaanders die daardoor mogelijk dingen van ons weten waarvan we niet wilden dat ze aan het licht kwamen? Welk godsbeeld levert dat op? Ons hele leven ligt op straat. We hadden God en zijn naderende oordeel waarbij alles aan het licht komt, ver bij ons vandaan weten te houden, maar ineens komt het heel dichtbij.

Als je realiseert wat hier gebeurt met de moderne mens, wat begint het evangelie dan aan alle kanten te stralen! Want

God is niet die alwetende oordeel-god waarvoor wij Hem hielden of houden. Het evangelie vertelt dat Hij die inderdaad ons hele leven kent en doorgrondt ons ook in alles gelijk is geworden; dat Hij die straks komt om

te oordelen, geen ander is dan Hij die mens werd om ons te redden. Hij werd op Golgota vernederd en in de steek gelaten door God en mensen. Jezus is in alle opzichten crisis-Heer. Juist daarom kunnen we vol verwachting naar zijn komst uitzien.

Wat er precies gebeurt met de informatie van de gebruiker van de cloud onttrekt zich aan diens waarneming //

uit hun manier van doen. Hun houding is: als ik Bijbel lees, vind ik er vooral steeds van alles en nog wat van. En wanneer God over oordeel begint – en dat is nogal eens – stuut me dat ontzettend tegen de borst. En, o wee, als iemand aan dat deel van mijn leven komt waarop staat ‘van mij’. Haast ongemerkt ben ik in alles de oordelaar geworden. Op die manier hoeft het helemaal niet over het komende oordeel te gaan. Angst- of schuldgevoel ervaar ik als het oordeel soms tot me doordringt. Dat voelt vroom maar alsnog gaat het over mij.

Edward Snowden Zo proberen we de crisis van het komende oordeel zo ver mogelijk bij ons vandaan te houden. Bijzonder is om te zien hoe God de hedendaagse mens vandaag alsnog weet te bereiken; zijn methodes werken altijd. Ook vandaag. Want waar wij pogingen doen om de crisis op allerlei manieren buiten beeld te houden, worden we met de realiteit ervan op een heel onver-

wachte manier geconfronteerd. Ik zie er iets van terug in de onthullingen van WikiLeaks en veel meer nog in die van Edward Snowden: wereldleiders en burgers merken dat álles wat verborgen was, onthuld wordt. Wat in de mobiel gefluisterd werd, wordt publiek van de daken geschreeuwd (Mat. 10:26,27). Dat wil niemand en het leidt tot grote woede, maar intussen agendaert God zich hierin. Hij laat ons voelen dat zijn crisis realiteit is. Sterker nog: we zitten er middenin. Snowden laat ons iets zien van wat er gebeurt op de dag van de Heer: alles komt aan het licht. Daarmee bracht hij de dag van de Heer binnen in onze werkelijkheid: dit staat ons straks allemaal te gebeuren.

Crisis-Heer Hoe uniek God hierin is, komen we op het spoor als we luisteren naar de filosoof Maxim Februari.

‘Wereldleiders en burgers merken dat álles wat verborgen was, onthuld wordt’

Bij ons thuis is het regelmatig een gezellige boel. Vooral wanneer we gasten hebben uit andere landen. Hoewel de communicatie lang niet altijd zonder problemen verloopt, leren we toch veel van elkaar. Een woordje Chinees bijvoorbeeld. Of andere eetgewoonten. Tijdens een pannenkoekenmaaltijd rolde een gast vrolijk een halve komkommer in zijn pannenkoek. Een beetje jam erbij en genieten maar. De kinderen keken met afgrijzen toe.

Echt contact

TEKST: HANS-JAN ROOSENBRAND, PREDIKANT TE DELFT ///

In Delft wonen, werken en studeren (vooral dat laatste) veel mensen uit een of ander buitenland. Voor de meeste Delftenaren hoort het er helemaal bij: zittend op een terras waan je je zomaar in een ander land en wanneer iemand je aanspreekt op straat of in een supermarkt gebeurt dat regelmatig in het Engels.

Toch is echt contact tussen Nederlanders en de mensen uit andere landen zeldzaam. Zij leven hun levens veelal in gescheiden circuits. Internationale studenten klitten samen op de campus van de universiteit en leven in grote flatgebouwen bij elkaar. En dat terwijl velen

van hen best wat meer contact zouden willen met Nederlanders. Het komt voor dat studenten twee jaar in Delft wonen, maar zelden of nooit met Nederlanders in contact komen, behalve misschien in een projectgroep tijdens hun studie.

In de kerk van Delft spelen we in op die behoefte. Regelmatig worden er nieuwe internationale studenten gekoppeld aan een gastgezin (of gastkast: een Nederlands studentenhuus), we ontvangen gasten in onze diensten, er zijn Engelstalige *bible study groups* en Alphacursussen.

Het contact dat vervolgens ontstaat, voorziet niet alleen in een behoefte bij

de internationale studenten. Ook voor Nederlandse gemeenteleden biedt het een kans, namelijk om gastvrij te zijn. Maar nog mooier is het, wanneer ze samen in gesprek gaan over het evangelie, bijvoorbeeld door samen in de Bijbel te lezen.

Grenzen Onlangs lasen we met zo'n gemengde groep Johannes 4, over het gesprek dat Jezus voert met de Samaritaanse vrouw uit Sichar. De vrouw wordt een van de eerste niet-Joodse volgers van Jezus. De ontmoeting vindt plaats tijdens een reis van Jezus naar het noorden van Israël.

Het blijkt dat Jezus nogal wat grenzen oversteeft als Hij in gesprek gaat met deze vrouw uit Samaria. Jezus reist namelijk dóór Samaria. Dat is bijzonder, want de meeste Joden kozen de route om Samaria heen wanneer ze op weg waren van het zuidelijke deel van Israël naar de noordelijke delen. Onderweg gaat Jezus vervolgens, op zijn initiatief, in gesprek met een vrouw (de leerlingen verbazen zich hierover, vers 27), van Samaritaanse afkomst – ook dat is bijzonder. Johannes merkt fijntjes op dat Joden nu eenmaal niet omgaan met Samaritanen. De ontmoeting ligt nog minder voor de hand wanneer blijkt dat de vrouw uit Sichar samenleeft met een man waarmee zij niet getrouwd is (vers 18). Een bekende les uit deze geschiedenis is dat je er als gelovige op uit moet gaan om jouw geloof te delen met anderen, zoals de Samaritaanse vrouw uiteindelijk ook deed. Maar zodra je je realiseert dat Jezus in deze ontmoeting allerlei (culturele) grenzen doorbreekt, wordt de eerste conclusie dat wat Jezus-volgers met elkaar gemeen hebben, niet hun man- of vrouw-zijn is of hun culturele bagage, maar vooral het feit dat zij van nature niet bij God passen. Zoals Jezus zei: 'Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar om zondaars aan te sporen een nieuw leven te beginnen' (Luc. 5:32).

Kloof De Samaritaanse vrouw is midden op de dag bij de waterput om maar niet al te veel andere mensen tegen te komen. De mensen van Sichar wisten heel goed hoe het zat met deze vrouw. Ook Jezus weet wie ze is. Hij legt bewust de vinger op de zere plek in haar leven. Maar Jezus doet dat om haar te

redden. Jezus is namelijk gekomen om een gigantische kloof te overbruggen, die tussen zondige mensen en een heilige God.

Jezus neemt zelf het initiatief door de vrouw aan te spreken met zijn vraag om water. De vrouw is sceptisch: 'Hoe kunt u, als Jood, mij om drinken vragen? Ik ben immers een Samaritaanse!'

*Voor Nederlandse
gemeenteleden biedt
het de kans om
gastvrij te zijn'*

Maar uit Jezus' antwoord blijkt dat Hij haar scepsis niet deelt: 'Als u wist wat God wil geven, en wie het is die u om water vraagt, zou u hem erom vragen en dan zou hij u levend water geven' (vers 10).

Als de Samaritaanse vrouw ontdekt wat Jezus allemaal over haar weet, is haar interesse gewekt (U bent een profeet!). Vervolgens start ze een theologische discussie over de plaats waar God aanbeden moet worden. Dat was een belangrijke vraag, een hot item in het gesprek tussen Joden en Samaritanen. Wij zouden misschien ónze, ook niet onbelangrijke, vragen stellen, zoals: hoe zit met mensen die nooit van Jezus gehoord hebben? Gaan die allemaal naar de hel? Of: hoe zit het met vrouwen in de Bijbel, of met het geweld?

Jezus gaat er een tijdje in mee, in dat gesprek. Maar wanneer Jezus antwoordt: 'Jullie weten niet wat je vereert, maar wij weten dat wel,' lijkt Hij toch de culturele verschillen te bevestigen tussen Hemzelf, een Joodse rabbi, en deze Samaritaanse vrouw. De vrouw realiseert zich dat dit niks wordt. Ze sluit af met een soort toegift uit de mond van een Samaritaanse: 'Wanneer de messias komt zal hij ons alles vertellen.'

Verlangen naar contact De vrouw springt van de hak op de tak. Ze is geboeid, maar verwacht geen echt contact tussen een Joodse man en een Samaritaanse vrouw. Logisch, zou je zeggen. Toch is dit niet de conclusie van Jezus. Hij heeft uiteindelijk precies bereikt wat Hij wilde: dat ze doorheeft wie Jezus is. Haar messias.

Natuurlijk is er veel waarin mensen van elkaar verschillen. Daardoor komt het ook dat mensen zo gemakkelijk langs elkaar heen kunnen leven. Maar in de christelijke gemeenschap vierden we nu juist dat God, die oneindig veel verschilt van mensen, in Jezus Immanuël werd: God met ons. En dat verbindt.

Mensen zijn verschillend. Mensen zijn ook om hun eigen, verschillende redenen, gefascineerd door Jezus. En mensen houden Hem tegelijk, ook om verschillende redenen, graag een beetje op afstand. Maar als je samen Bijbelleest ontdek je samen dat er voor iedereen een punt komt waarop Jezus, door de tekst heen, zonder verdere omhaal van woorden tegen jou zegt: 'Weet je wat jij

*Jezus gebruikt soms
de punten waarop
wij het meest van
God verschillen'*

nodig hebt? Niet nog een theologische discussie over God, niet nog een relatie met een man of een vrouw, maar een nieuwe liefde. En dat ben Ik!' Jezus gebruikt soms de punten waarop wij het meest van God verschillen, onze

pijnlijke plekken, om het antwoord te geven op de vraag waarvan je misschien zelf niet eens wist dat je hem had. Hij is de vervulling van een diep verlangen naar vrede, naar echt contact, met God. Jezus kan het geven. Hij is het. Hij is geen theoretische discussie. En ja, over werkelijk contact gesproken, Hij zegt het echt: 'Ik ben het, die met je spreekt.'

Heer, ontferm U

Jezus' komst naar deze aarde is een omslag in de tijd: het gaat de goede kant op, de beslissende strijd is met zijn opstanding gestreden. Het licht van Gods koninkrijk breekt daarom al door, maar wel pas in volle omvang bij zijn wederkomst. Op aarde hebben veel mensen nog met onrecht en onvolkomenheid te maken. Als redactie vroegen we aan elkaar: wie wens jij Gods gerechtigheid toe?

Syrische vluchtelingen

JANNEKE BURGER-NIEMEIJER

Ik wens Gods gerechtigheid en vrede voor de vrouwen en kinderen die ik in Jordanië tegenkwam, vluchtelingen uit Syrië. Ze verlangden er zo naar om weer in hun eigen dorp te wonen, onder hun eigen boom te zitten. Maar ze moesten vluchten en hebben vaak afschuwelijke dingen meegemaakt. En hun mannen – die vechten aan de kant van de islamitische rebellen. Het is wel duidelijk geworden dat Gods gerechtigheid en vrede niet door deze rebellen op aarde zullen komen. Juist daarom is het nodig dat God ingrijpt, dat ben ik door de oorlog in Syrië weer beter gaan begrijpen. Ik ben er ook naar gaan verlangen. Niet alleen voor mezelf, ik zit aan de luxe kant van de meeste oorlogen en conflicten. Maar voor die vrouwen die niet op de foto durven, bang voor represailles. Voor die tienermeiden die de hele dag binnen moeten blijven. Voor die kleine jongens die bij elke knal van een auto weer aan het schieten worden herinnerd. Voor hen hoop ik op Gods gerechtigheid en vrede. Als alle volken naar Gods heilige berg mogen komen en daar het recht zal stromen als water.

Geen veilig thuis

HELEEN SYTSMA-VAN LOO

Het is alweer drie jaar geleden dat er een poosje een jongetje van een jaar of vijf bij ons heeft gewoond dat door diverse familieleden was verzorgd, afwisselend in Nederland en Portugal. De man van wie hij dacht dat het zijn vader was, was zijn vader niet en mishandelde hem. Eenmaal bij ons leek hij een vrolijk, pienter en levenslustig kind en we sloten hem direct in ons hart. Het was niet moeilijk om van hem te houden. Maar liefde kende en herkende hij niet en dat maakte het wel zwaar om voor hem te zorgen.

Het werd gaandeweg duidelijk dat een gewoon, gezond gezin voor hem niet de omgeving was waarin hij kon herstellen van wat hem thuis was aangedaan. Na drie maanden hebben we hem weg moeten brengen naar een neutrale instelling voor jeugdzorg, waar meer emotionele afstand is tussen de verzorgers en de kinderen. Wij huilden toen we afscheid van hem namen; hij keek niet op of om.

Ik kan nog steeds huilen om al die kinderen, in Nederland en daarbuiten, die geen veilig thuis hebben. Gods Vaderhart gaat naar hen uit – maar hoe kun je leren om Hem te vertrouwen als je eigen vader je altijd sloeg? Heer, ontferm U over hen!

De rechteloze, de vertrapte

PETER HOMMES

Op 5 december stierf Nelson Rolihlahla Mandela op 95-jarige leeftijd. Mandela staat symbool voor een boodschap van verzoening in een land waar apartheid aan de orde van de dag was. Na 27 jaar kwam de activist Mandela als vredestitelier uit de gevangenis. Hij verzette zich tegen de overheersing door blanke én zwarte mensen en streefde naar een land waarin men samenleeft in gelijkwaardigheid en vrede.

Zijn tweede naam Rolihlahla betekent in het Xhosa: de tak van de boom trekken, oftewel: iemand die zorgt voor onrust, een lastpak. In het Westen werd Mandela lange tijd als terrorist gezien; in Amerika werd hij zelfs pas in 2008 van de lijst van terroristen gehaald.

Na zijn overlijden zei een vrouw dat Mandela voor haar een Mozes was, die Zuid-Afrika uit het Egypte heeft geleid van de apartheid. Een verlosser, een vader voor het land.

Zo is Mandela voor velen een symbool van gerechtigheid door verzoening in een wereld waarin nog zoveel ongelijkheid is, discriminatie en verdrukking. Iemand die laat zien dat er schreeuwend behoefte is aan een Verlosser, die als een Vader is voor de zwakke, de rechteloze, de onderdrukte, de vertrapte. Hun wens ik gerechtigheid, en ik bid om die Verlosser, die zorgt voor onrust bij ongerechtigheid, die komt met recht en verzoening.

Nelson Mandela: 'As we let our own light shine, we unconsciously give other people permission to do the same.' /// Foto: South Africa, The good news.

Gerechtigheid is: luisteren

HANS SCHAEFFER

Gerechtigheid is een groot woord. Het lijkt te gaan over de wereldproblemen ver weg of de sociaal-politieke verhoudingen in Nederland. Maar dan is het toch snel abstract en uiteindelijk iets voor de beleidsmakers. God wijst in de Bijbel een andere weg. Gerechtigheid begint heel klein – met luisteren. Wie recht wil doen aan mensen of situaties moet beginnen met zorgvuldig en geduldig luisteren naar de ander en haar of zijn verhaal. Dit luisteren en kijken is méér dan het lijkt en het vergt ook meer dan je op het eerste gezicht zou denken. Het gaat hierbij om de bewust christelijke deugd van het niet-oordelen. Het is het priesterlijk luisteren waarmee elk eerlijk gesprek moet beginnen. Waarmee ik oprecht benieuwd ben naar de ander – en zeker naar de ander wiens stem zo gemakkelijk onhoorbaar wordt. In de gemeente kan dat gebeuren, dat bepaalde stemmen maar zelden gehoord worden. Waarom heeft dat ene gezin zich eigenlijk onttrokken? Hoe kijkt die ene broeder terug op zijn ambtstermijn? Wat maakt dat deze groep jongeren nog geen belijdenis wil doen? Gerechtigheid voor iedereen betekent niet dat elk zijn zin krijgt. Maar wel dat wij oprecht naar iedereen willen luisteren.

Christenen in Noord-Korea

BAS LUITEN

Gods gerechtigheid bid ik toe aan de christenen in Noord-Korea, in het bijzonder aan hen die gevangen zitten, bijvoorbeeld in dat vreselijke kamp 16. Om Jezus' wil worden ze afgebeeld als slaven en ook nog eens systematisch vernederd en gemarteld. Ik kan me niet voorstellen hoe groot hun lijden is, maar het raakt me diep. De keerzijde hiervan is dat ze op geen enkele manier toekomen aan wat in een mensenleven normaal is: als kind een gezinsleven en later naar school, de ruimte om een huwelijk aan te gaan en kinderen te krijgen en om als persoon tot ontplooiing te komen. Zo gaan hun jaren hier op aarde voorbij. Betekent gerechtigheid niet dat een mens in vrijheid en met respect mag zijn zoals God hem doet leven? Het meest onrechtvaardige daarbij is dat hun geloof in Jezus wordt aangemerkt als staatsgevaarlijk. Woorden van God, die aan velen eeuwig leven zouden kunnen geven, worden gesmoord in haat, willekeur en geweld, ergens in een afgelegen oord. Hoe fout kan het hier op aarde zijn, en niet alleen in Noord-Korea. Het geeft me een groot verlangen naar wat Maria al zag: dat God hier de verhoudingen gaat omkeren.

Vrijheid voor Linh

ERIK KONING

Een schrijnende constatering in het afgelopen jaar was dat de slavernij dan wel 150 jaar geleden formeel is afgeschaft, maar dat slavernij anno 2013 actueler is dan ooit. Wereldwijd leven 27 miljoen mannen, vrouwen en kinderen in slavernij. Hun werk en zelfs hun lichaam zijn eigendom van een ander. Ze worden uitgebuit in de seksindustrie, maar ook in mijnen, in fabrieken en zelfs in gezinnen. Een paar weken geleden werd ik hier weer bij bepaald door een actie van twaalf schrijvers. Zij lieten zich 24 uur opsluiten en schreven in die 24 uur samen een boek over moderne slavernij (www.schrijversvoorvrijheid.nl). Al surfend kwam ik op een andere site: www.vrijheidvoorlinh.nl. In het gelijknamige boek vertelt Gary Haugen (algemeen directeur van International Justice Mission) over Linh, een meisje van maar vijf jaar oud dat in een bordeel in Cambodja wordt misbruikt. Daar staat je verstand bij stil. Het mooie van een organisatie als IJM is dat ze zich door dit onrecht niet laat overweldigen, maar probeert een reddingsactie op touw te zetten. Geïnspireerd door de Bijbelse oproep tot het brengen van gerechtigheid. Voor Linh en voor haar duizenden lotgenootjes en lotgenoten. Daar bid ik voor. En ik vertel erover aan jou.

Twée bordelen op De Wallen in Amsterdam ///
Foto: Massimo Catarinella.

Geloof, hoop en vrijheid

JAN WESTERT

Het Scharlaken Koord, onderdeel van de stichting Tot Heil des Volks, doet goed werk. Medewerkers van de organisatie proberen in gesprek te komen met prostituees en organiseren uitstapprogramma's. Voor veel vrouwen in de prostitutie is het moeilijk om eruit los te komen. Vaak zijn uitbuiting en mensenhandel in het spel: pervers onrecht in onze rechtsstaat. Gert Jan Segers van de ChristenUnie vraagt er veelvuldig aandacht voor. Raakt het ons als kerkmens? Diaconaal is het nauwelijks een aandachtsgebied.

Daar moest ik aan denken toen onze predikant in deze adventstijd preekte over Tamar en Rachab, bijzondere types – hoeren. Bij voorkeur loop je met een boogje om hen heen. Zo niet onze Heer. Hij deed deze vrouwen recht. Zij kregen een bevoorrechte plek in het geslachtsregister van Jezus. En Jezus zelf – staat Hij er niet om bekend dat Hij vertoefde tussen de hoeren en tollenaars? Hij liep er niet hoogmoedig en met afgewend gezicht omheen. Opkomen voor prostituees, strijden tegen uitbuiting van vrouwen, en het uitbannen van mensenhandel: aan de randen van onze welvaartssamenleving gebeurt veel onrecht; ik zou graag zien dat we diaconaal meer aandacht aan zulk onrecht besteden. De boodschap van Kerst gaat over geloof, hoop en vrijheid. Wie gunt dat deze vrouwen niet?

Voor je groep of kring: vertel aan elkaar welke vorm van onrecht jou in het bijzonder raakt en bid samen of God zich over de personen die het betreft, wil ontfermen. Zou je mogelijk ook zelf of met elkaar iets voor hen kunnen betekenen? Zo ja, hoe?

UITNODIGING

Symposium Waardevol leven

*Wat zeggen keuzes over leven en dood
over onze samenleving?*

31 JANUARI 2014

Sint-Joriskerk, Amersfoort, 13.30 uur

Symposium rondom afscheid van dr. R. Seldenrijk
als directeur van de NPV en presentatie van het boek
Waardevol Leven. Symposiumvoorzitter is dr. B.J. Spruyt.

Meer informatie en aanmelden op
www.npvzorg.nl/afschied

UIT DE KERKEN

Beroepen te:

Mussel en Zwijndrecht-Groote Lindt: H. Drost te
Rivne, Oekraïne.

Stadskanaal: A.J. van Zuijlekom te Dordrecht.

Bedankt voor:

Spakenburg-Zuid: P.J.C. Colijn te Leeuwarden.

Jubileum:

Ancaster (Ontario, Canada) | 15 december | vijftig
jaar predikant: prof. J. Geertsema (1935).

Amersfoort | 23 december | vijftientwintig jaar
predikant: ds. J. de Wolf (1946).

Overleden:

Leek | 14 december | ds. J.P. van der Wal (1952).

Predikant te Surhuisterveen en Opende (1977),
Vlaardingen (1982) en Leek (1990).

Ontheven uit het ambt:

Smilde: ds. H.J.C.C.J. Wilschut wegens overgang naar
de PKN.

De onschatbare waarde van sterke vrouwen

De kerk in Oeganda wil Jezus' liefde uitstralen.
Zo krijgen vluchtelingen onderdak en maakt de
kerk zich sterk voor vrouwen. Vrouwengroepen
delen het geloof met wie het maar horen wil.
En samen verdienen ze wat extra's, bijvoorbeeld
door kippen te houden en eieren te verkopen.

Het resultaat? Extra inkomsten voor de
armste gezinnen en een sterker geloof.

De Verre Naasten helpt deze sterke vrouwen.
Help mee!

Voor € 35,-
volgen twee
vrouwen een
vaktraining

DE VERRE NAASTEN

www.deverrenaasten.nl | ING 363600

CONFERENTIE RONDOM HET KIND

Op 7 en 8 februari 2014 vindt D.V. de tweejaarlijkse conferentie van Rondom Het Kind weer plaats. Het thema van deze editie luidt: Uitpakken. De conferentie van Rondom Het Kind beoogt dé ontmoetingsplek te zijn voor iedereen die rondom het kind staat. Tijdens de conferentie wordt nagedacht en doorgesproken over thema's als (geloofs)opvoeding, kinderwerk en de belevingswereld van kinderen. De organisatie van de conferentie vindt het van groot belang dat het kind – op welke manier dan ook – een bijzondere plek heeft in de kerk/gemeente, dat ouders de eerst verantwoordelijken zijn voor de opvoeding én dat zij hierin ondersteuning behoren te ontvangen van hun kerk/gemeente, en dat contacten tussen beleidsmakers in kerken, leerkrachten, kinderwerkers en ouders dienstbaar dienen te zijn aan het kind.

Ga voor meer informatie over de doelstelling van de conferentie en het programma naar www.rondomhetkind.info.

COGG-CONFERENTIE: HOE LEZEN WE DE BIJBEL?

Het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte (COGG) hoopt op 10 april 2014 zijn jaarlijkse conferentie te houden. Het onderwerp is: Een gereformeerde zoektocht rond hermeneutiek. Sprekers zijn prof. dr. J. Hoek (PKN), dr. J. M. Burger (GKv) en dr. A. Huijgen (CGK). Bij hermeneutiek gaat het om de vraag: hoe lezen wij de Bijbel en hoe kunnen we een brug slaan tussen de Bijbeltekst en de lezer, tussen de verkondiging en de hoorder. Hermeneutiek blijkt van wezenlijk belang bij het zoeken van antwoorden op vragen rond vrouw en ambt en homoseksualiteit in de christelijke gemeente. Diverse denominaties hebben de laatste jaren over deze kwesties

rapporten uitgebracht met verschillende uitkomsten. Hoe is dat te verklaren als zij allen willen uitgaan van de Schrift en de gereformeerde belijdenis?

Datum: DV 10 april 2014.

Tijd: 13.45 uur - 18.30 uur.

Plaats: Putten, de Aker. Info: www.cogg.nl, secretariaat: i.a.kole@hetnet.nl.

KERKENTOUR IN VUUR EN VLAM

De Verre Naasten presenteert: 'In vuur en vlam' met Martin Brand: een unieke kerkentour over God zoeken, Hem leren liefhebben en je geloof delen met anderen. Met deze tour bezoekt De Verre Naasten in mei, juni en juli 2014 zeven regio's in Nederland. Zo wil de organisatie het zendingswerk dichtbij brengen. Aanmelden voor de tour kan vanaf nu en deelname is gratis.

De Verre Naasten is de landelijke organisatie voor Zending en Hulpverlening van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt (GKv) en wil met deze speciale kerkentour in kerken het verlangen verder aanwakkeren om het geloof te leven en te delen. Hiervoor is samen met Martin Brand, bekend spreker en gospelzanger, een uniek programma samengesteld; met liedjes, verhalen en verdieping.

De Verre Naasten is nu op zoek naar kerken die geïnteresseerd zijn in deze tour. Deelname is gratis, wel gelden er enkele actievoorwaarden.

Meer informatie is te vinden op www.deverrenaasten.nl/kerkentour.

26 JANUARI: WERELD LEPRO DAG

Ieder jaar wordt op de laatste zondag van januari overal ter wereld stilgestaan bij de gevolgen van lepra. Ook in 2014 op 26 januari, vraagt Leprazending speciale aandacht voor het stigma en de discri-

minatie die zoveel leprapatiënten nog ondervinden. Voor kerken, scholen en zondagsscholen heeft Leprazending materialen ontwikkeld die kunnen helpen om de situatie van leprapatiënten onder de aandacht te brengen: materialen als posters en boekenleggers voor kerkgangers, een preekshets en liedsuggesties voor de voorgangers; de rapmusical De Schoenenpoetser voor jongeren, kopij voor uw kerkblad of zondagsbrief etc. Ga voor meer informatie en om het materiaal te downloaden naar www.leprazending.nl.

THEOLOGIE VOOR IEDEREEN IN 2014

Ook voor 2014 heeft AKZ+ weer een aantal boeiende collegeseries theologie ontwikkeld.

Leren van Gods wereldwijde kerk: Hoe kunnen we groeien in ons geloof als we dat delen met niet-westerse christenen? Wat kunnen we leren van christenen overal ter wereld? Vanaf 16 januari | 6 avonden | Gouda

Middenin ons leven is de dood: Hoe kunnen we als christenen omgaan met de dood, en de voorbereiding daarop? Met drs. B. van Bilsen, prof. dr. H.J. Sederhuis, dr. J. Hoek, dr. G.C. den Hertog. Vanaf 10 februari | 4 avonden | Zwolle

Hoe ongemakkelijk is Paulus? Wie was Paulus zelf en hoe kunnen we lastige teksten beter leren begrijpen? Met dr. Myriam Klinker, dr. Rob van Houwelingen en dr. Michaël Mulder. Vanaf 5 maart | 4 avonden | Zwolle

Geloof en persoonlijkheid. Op welke manier werken persoonlijkheid en geloof op elkaar in? Deze training is speciaal voor vrijwilligers en professionals in het pastoraat. Er is beperkt plek! Meer informatie over deze en andere colleges die nog in ontwikkeling zijn vindt u op www.akzplus.nl. Daar kunt u zich ook aanmelden voor de colleges.